

AZS Opole

AZS w Opolu ma stosunkowo krótką historię, a przede wszystkim przez długie lata funkcjonował w mieście i regionie posiadającym tylko dwie szkoły wyższe. To naturalnie ograniczało jego możliwości. Mimo to odegrał istotną rolę w rozwoju i upowszechnianiu sportu na Opolszczyźnie. Był także jednym z głównych ośrodków przynoszących międzynarodowe sukcesy w kobiecym judo.

Dzieje opolskiego AZS nie zostały jak dotąd w pełni opracowane. Bardzo dużo informacji na temat AZS w WSP i Uniwersytecie Opolskim zawiera praca Zbigniewa Zagórowskiego¹. Natomiast jubileuszowe wydawnictwo poświęcone Wydziałowi Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej² przybliży najnowszy okres w działalności AZS w tejże uczelni. Aby jednak odtworzyć syntetycznie wszystkie etapy rozwoju AZS w Opolu trzeba też sięgać do opracowań ogólnych na temat Akademickiego Związku Sportowego w Polsce oraz sprawozdań Zarządu Głównego AZS.

Historia AZS w Opolu wiąże się ściśle z początkami funkcjonowania Wyższej Szkoły Pedagogicznej, która w latach 1950-1954 działała na terenie Wrocławia, a następnie została przeniesiona do Opola. W roku akademickim 1953/54 (jeszcze na terenie Wrocławia) z inicjatywy części pracowników naukowych, a przede wszystkim studentów, utworzono Klub Uczelniany AZS przy Wyższej Szkole Pedagogicznej w Opolu, który od 1955 r. działał na prawach Zarządu Środowiskowego AZS w Opolu³. W roku 1956 AZS WSP w Opolu liczył 130 członków uprawiających 3 dyscypliny oraz 16 działaczy⁴.

W klubie od początku funkcjonowały sekcje siatkówki męskiej i żeńskiej, koszykówki męskiej i piłki nożnej. Obie drużyny siatkarskie zgłoszono do rozgrywek okręgowych. Po kilku latach utworzono sekcję lekkoatletyczną i organizowano na uczelni tzw. czwartki lekkoatletyczne⁵.

Dzięki organizowaniu imprez masowych (takich jak Dzień Sportu Studentów WSP) i upowszechnianiu sportu wśród studentów, w pierwszej połowie lat 60. AZS WSP znacznie rozrósł się liczebnie. W 1965 r. w 13 sekcjach zrzeszał już 320 członków (w tym 80 kobiet), co stanowiło 21 % studentów uczelni. Klub zajął wtedy dziewiąte miejsce we współzawodnictwie

1 Z. Zagórowski, *50 lat Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu i Uniwersytetu Opolskiego*, Opole 2009.

2 *Dwadzieścia lat Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej (1995-2015)*, red. S. Szczepański, Opole 2015.

3 H. Hanusz, *Akademicki Związek Sportowy w Polsce Ludowej*, [w:] *Między stadionem a brzegiem jeziora. 65 lat akademickiego sportu i wychowania fizycznego w Kortowie*, Olsztyn 2016, s. 28.

4 *Sprawozdanie z działalności w latach 1957-1959*, ZG AZS, Warszawa 1960, s. 14.

5 Z. Zagórowski, *op. cit.*, s. 12-13, 16-17.

spartakiadowym AZS w grupie B⁶. Wiosną 1965 r. odbyły się pierwsze akademickie mistrzostwa Polski Wyższych Szkół Pedagogicznych, w których opolska WSP zdobyła trzecie miejsce, a w siatkówce kobiet pierwsze. Cztery lata później odniosła swój pierwszy sukces, sięgając po pierwsze miejsce w tych rozgrywkach⁷.

W 1966 r. powstała druga opolska uczelnia – Wyższa Szkoła Inżynierska, w której również szybko powstał klub AZS. Dzięki ścisłej współpracy działaczy AZS z pracownikami Studium Wychowania Fizycznego WSP nastąpił dynamiczny rozwój sportu akademickiego w Opolu. W 1969 roku pracownicy Studium wraz z działaczami AZS WSP i AZS Wyższej Szkoły Inżynierskiej w Opolu utworzyli Zarząd Środowiskowy Akademickiego Związku Sportowego⁸. W ciągu następnej dekady wraz z rozwojem uczelni rosły szeregi AZS w Opolu. W roku 1980 skupiał on w dwóch klubach uczelnianych 749 osób (w WSP było 251 członków w 11 sekcjach, w WSI zaś 498 członków w 13 sekcjach). Odrębnie funkcjonował Akademicki Klub Żeglarski w Opolu, afiliowany przy Socjalistycznym Zrzeszeniu Studentów Polskich (SZSP), liczący 104 członków⁹.

W latach 70. i 80. Klub Uczelniany AZS WSP Opole rywalizował przede wszystkim w akademickich mistrzostwach Polski w kategorii WSP i Filii Uniwersytetów. W rozgrywkach tych brały udział sekcje: piłki nożnej, siatkówki kobiet, siatkówki mężczyzn, koszykówki kobiet, koszykówki mężczyzn, piłki ręcznej mężczyzn, piłki ręcznej kobiet, strzelectwa sportowego, lekkoatletyki, judo, tenisa stołowego, pływania i narciarstwa alpejskiego. Sztandarową sekcją WSP był zespół siatkarek prowadzony przez trenera Leszka Bogdańskiego. W 1980 r. zajęły czwarte miejsce na mistrzostwach Polski szkół wyższych. W 1988 r. ogromny sukces zaliczyła drużyna piłki nożnej, zdobywając tytuł akademickiego mistrza Polski¹⁰.

Co ciekawe, azetesiacy nie ograniczali się w Opolu do tak charakterystycznych dla sportu akademickiego dyscyplin, jak lekkoatletyka, koszykówka lub piłka ręczna. Szli w tym przypadku również za panującymi trendami i ulegali, czasami chwilowym, modom. Tak było w przypadku Studenckiego Klubu Krótkofalowców, który powstał przy AZS w Opolu w 1984 r. Nawiązano przy tym kontakty z analogicznymi organizacjami w przeszło 40 krajach¹¹.

W połowie lat 80. kryzys gospodarczy w kraju odbił się jednak na kondycji finansowej uczelni i AZS. Ze względów oszczędnościowych liczba trenujących sekcji spadła do sześciu (koszykówka kobiet, piłka nożna, piłka ręczna, judo, karate, pływanie). Wycofano nawet z rozgrywek ligi międzywojewódzkiej zespół siatkówki kobiet¹².

6 *Sprawozdanie z działalności w latach 1964-1965*, ZG AZS, Warszawa 1966, s. 19.

7 Z. Zagórowski, op. cit., s. 20, 27.

8 <http://sport.uni.opole.pl/historia/>

9 *Informator statystyczny 1981*, ZG AZS, oprac. H. Hanusz, s. 12, 14.

10 Z. Zagórowski, op. cit., s. 30-54.

11 „Akademicki Przegląd Sportowy” 1989, nr 4, s. 36.

12 Z. Zagórowski, op. cit., s. 52.

Lepiej sobie radził w tym czasie AZS WSI, co nawet oddaje statystyka. W 1984 r. skupiał on w swoich szeregach 43 % ogółu studentów uczelni, podczas gdy na WSP było to tylko 17 %¹³. Gwiazdą opolskiego sportu lat 80. była wywodząca się z AZS WSI Anna Chodakowska. W 1984 r. zdobyła srebrny medal akademickich mistrzostw świata w Strasburgu¹⁴. Rok później na mistrzostwach Europy seniorów sięgnęła po brązowy medal, a w 1987 r. po srebro¹⁵.

Początek lat 90. oznaczał, tak jak w przypadku większości klubów AZS, poważne problemy finansowe związane z transformacją ustrojową i ekonomiczną. Nowy impuls do rozwoju dotychczasowego klubu AZS WSP dało niewątpliwie utworzenie Uniwersytetu Opolskiego na mocy ustawy Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 10 marca 1994 roku. Uniwersytet powstał z połączenia Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Powstańców Śląskich i opolskiej Filii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz Instytutu Teologiczno-Pastoralnego w Opolu.

W latach 90. AZS Opole dominował w kobiecym judo w Polsce, co było w dużej mierze zasługą trenera Edwarda Faciejewa. Przykładowo w 1994 r. ekipa z Opola wywalczył drużynowe mistrzostwo Polski zarówno w kategorii junierek, jak i senierek. Te ostatnie występowały w składzie: Agata Mróz, Jolanta Wojnarowicz, Beata Kucharzewska, Irena Tokarz, Monika Świątkiewicz¹⁶.

Opolska ekipa judoczek odnosiła także sukcesy na arenie międzynarodowej. W 1994 r. Agata Mróz i Irena Tokarz sięgnęły po brązowy medal w turnieju drużynowym na mistrzostwach Europy. Rok później drużyna Polski powtórzyła ten sukces, a w jej składzie znalazły się aż trzy opolanki: Beata Kucharzewska, Irena Tokarz, Jolanta Wojnarowicz. W 1995 r. drużyna w składzie: Kucharzewska, Mróz, Wojnarowicz zdobyła też brąz na uniwersjadzie w Fukuoce. Rok później Kucharzewska, Mróz i Tokarz sięgnęły z kolei po srebro mistrzostw Europy. Indywidualne brązowe medale mistrzostw Europy zdobywały natomiast Kucharzewska i Tokarz (1997) oraz Wojnarowicz (1998). Beata Kucharzewska wystartowała także w 1996 r. na igrzyskach olimpijskich w Atlancie¹⁷. Dzięki tym sukcesom w klasyfikacji punktowej wszystkich klubów AZS w kraju, AZS Opole w latach 1995-1996 zajmował wysokie szóstą miejsce¹⁸.

Chlubą opolskiego AZS były także siatkarki, ze względu na sponsora zespołu grające pod nazwą AZS Coroplast Opole. Prowadzone przez trenera Zbigniewa Zagórowskiego w 1998 r. wywalczyły awans do I ligi, w której zajmowały wysokie lokaty. Zdobywały również złote medale w mistrzostwach Polski AZS¹⁹.

13 *XII Zjazd AZS. Sprawozdanie z działalności w latach 1983-1985. Część informacyjna*, Warszawa 1985, s. 39.

14 *Pół stulecia - pełny sukces. 50 lat (1966-2016) Politechnika Opolska*, red. L. Sterniuk-Gronek, Opole 2016, s. 68.

15 B. Korpak, *Akademicki Związek Sportowy w Trzeciej Rzeczypospolitej*, Poznań 2014, s. 323, 330.

16 Ibidem, s. 74.

17 Z. Zagórowski, op. cit., s. 110-11, 129-130.

18 *Ocena sportu wyczynowego AZS za rok 1996*, ZG AZS, Warszawa 1997, s. 15.

19 Z. Zagórowski, op. cit., s. 116-118.

W 2006 r. klub Politechniki Opolskiej skupiał 424 członków w 14 sekcjach, zaś klub Uniwersytetu Opolskiego 426 członków w 11 sekcjach. Obok dwóch wiodących opolskich uczelni, AZS funkcjonował także w także Wyższej Szkole Zarządzania i Administracji w Opolu, Państwowej Medycznej Wyższej Szkole Zawodowej w Opolu oraz Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Nysie²⁰.

Klub Uczelniany Politechniki Opolskiej zaczął się dynamicznie rozwijać po pozyskaniu przez Wydział Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii nowych obiektów w 2006 r. i uzyskaniu osobowości prawnej w 2008 r. Zaczęto organizować wiele imprez w randze mistrzostw Polski i akademickich mistrzostw Polski. W ostatnich latach funkcjonowały sekcje wyczynowe: kajakarstwa klasycznego, lekkiej atletyki, siatkówki mężczyzn, siatkówki kobiet, koszykówki mężczyzn, short tracka²¹.

Spore sukcesy odnoszą lekkoatleci, którzy w 2012 r. awansowali do ekstraklasy lekkoatletycznej. W latach 2009-2011 medale mistrzostw Polski seniorów zdobywali: Krzysztof Plaskota w dziesięcioboju (srebrny 2009, brązowy 2010); Konrad Owczarek w skoku wzwyż (medal srebrny 2010); Danuta Plewnia w rzucie oszczepem (brązowy 2010, srebrny 2011). Siatkarki w 1998 r. wywalczyły mistrzostwo Politechnik, a w 2009 r. awansowały do II ligi. Startowały również w mistrzostwach Polski szkół wyższych w siatkówce plażowej, zdobywając srebrny medal w latach 2005 i 2008²².

Elementem wyróżniającym AZS Opole jest sekcja short tracka, która istnieje od 2005 r., zaliczając się do ścisłej czołówki krajowej. W 2007 r. w mistrzostwach Polski złote medale zdobyli: Zbigniew Bródka (500 m, 1500 m, wielobój) i sztafeta męska; srebrny Aida Popiołek (500 m); brązowe: Zbigniew Bródka (1000 m), Jakub Jaworski (1500 m, wielobój). Podobnie było w następnych latach²³. Zawodnicy sekcji jako reprezentanci Polski co roku startują w pucharach świata, mistrzostwach Europy i mistrzostwach świata juniorów. W 2013 r. Marta Wójcik i Aida Bella zdobyły brązowy medal mistrzostw Europy w sztafecie na dystansie 3000 m²⁴.

Do dawnych sukcesów w judo nawiązał utalentowany student filologii angielskiej Uniwersytetu Opolskiego Tomasz Kowalski, który po bardzo dobrych wynikach w zawodach juniorów dwukrotnie sięgnął po srebrny medal mistrzostw Europy (2009 i 2012).

W końcu 2013 r. Zarząd Środowiskowy AZS w Opolu posiadał 2151 członków w 136 sekcjach. Potęgą w regionie był Klub Uczelniany Politechniki Opolskiej, liczący 1622 osoby i oferujący swoim członkom do wyboru aż 72 sekcje. Jest to jeden z największych klubów AZS w

20 *XXII Zjazd Akademickiego Związku Sportowego. Sprawozdanie z działalności w latach 2006-2007*, Poznań 2007, s. 39, 48.

21 *Dwadzieścia lat Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej (1995-2015)*, s. 254.

22 *Ibidem*, s. 258-262.

23 B. Korpak, op. cit., s. 77.

24 *Dwadzieścia lat Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej (1995-2015)*, s. 274.

Polsce. Klub Uczelniany Uniwersytetu Opolskiego liczył 298 członków, Klub Środowiskowy Judo – 47, zaś Klub Uczelniany PWSZ w Nysie skupiał 184 członków²⁵.

Bibliografia:

Dwadzieścia lat Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej (1995-2015), red. S. Szczepański, Opole 2015.

Pół stulecia - pełny sukces. 50 lat (1966-2016) Politechnika Opolska, red. L. Sterniuk-Gronek, Opole 2016.

Z. Zagórowski, *50 lat Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu i Uniwersytetu Opolskiego*, Opole 2009.

J. Żak, Z. Rektor, *Studencka piłka siatkowa w Wyższej Szkole Inżynierskiej i Politechnice Opolskiej w latach 1966-2000*, Opole 2012.

<http://sport.uni.opole.pl/historia/>

25 XXVI Zjazd Akademickiego Związku Sportowego. Sprawozdanie z działalności 7-8 czerwca 2014 – 10-11 czerwca 2016, Warszawa 2016, s. 46.